

47

2020.46.hét

Péntek 464-474

III. Valóságos Isten és valóságos ember

464 Az Isten Fia megtestesülésének egyetlen és teljesen egyedülálló eseménye nem azt jelenti, hogy Jézus Krisztus részben Isten, részben ember, vagy hogy az isteni és az emberi elem zavaros keveréke volna. Ő valóban emberré lett, és valóban Isten maradt. Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember. Az első századok folyamán az Egyháznak e hitigazságot meg kellett védenie és tisztáznia kellett az eretnkségekkel szemben, amelyek meghamisították.

465 Az első eretnkségek nem annyira Krisztus istenségét, mint inkább igaz emberségét tagadták (a gnosztikus doketizmus). Az apostoli időktől kezdve a keresztény hit hangsúlyozta az Isten Fiának valóságos megtestesülését, aki testben jött el. [\[87\]](#) De a 3. századtól kezdve az Egyháznak egy antiochiai zsinaton már azt kellett megerősítenie Szamoszatai Pállal szemben, hogy Jézus Krisztus természete szerint, nem pedig örökbefogadás által Isten Fia. Az I. egyetemes Niceai Zsinat 325-ben hitvallásában megvallotta, hogy Isten Fia "született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű (amit görögül így mondanak: homoúszion)", [\[88\]](#) és elítélte Ariust, aki azt állította, hogy "Isten Fia a semmiből lett", [\[89\]](#) és "más szubsztanciából vagy lényegből" való, mint az Atya. [\[90\]](#)

466 A nesztoriánus eretnkség Krisztusban külön emberi személyt tételezett föl, aki Isten Fiának isteni személyéhez kapcsolódott. Ezzel szemben Alexandriai Szent Cirill és a III. egyetemes Efezusi Zsinat 431-ben megvallotta, hogy "az Ige, személye szerint (hüposztaszisz szerint) egyesítvén magával az értelmes lélektől átlelkesített testet (...), emberré lett". [\[91\]](#) Krisztus emberségének nincs más alanya, mint Isten Fiának isteni személye, mely fölvette azt, és magáévá tette fogantatása pillanatában. Ezért az Efezusi Zsinat 431-ben kihirdette, hogy Isten Fiának Mária méhében történt emberi fogantatása által Mária "Istenszülő (...), nem azért, mintha az Ige természete vagy istensége eredetének elvét a szent Szűztől vette volna, hanem mert azt a szent és értelmes lélektől áthatott testet vette tőle magára, mellyel az Isten Igéje is személye szerint egyesült, és ezért mondjuk, hogy test szerint született". [\[92\]](#)

467 A monofiziták azt állították, hogy az emberi természet mint ilyen megszűnt létezni Krisztusban, amikor Isten Fiának isteni természete fölvette. A IV. egyetemes Kalkedoni Zsinat 451-ben ezzel az eretnkséggel szemben megvallotta:

"Tehát a Szentatyákat követve valamennyien egyhangúlag tanítjuk, hogy egy és ugyanannak valljuk a Fiút és a mi Urunk Jézus Krisztust; Őt, aki tökéletes az istenségben és tökéletes az emberségben; valóban Istent és valóban embert, Őt, akinek értelmes lelke és teste van, és aki istensége szerint egylényegű az Atyával, és embersége szerint egylényegű mivelünk, »aki hozzánk hasonló mindenben, a bűnt kivéve«; [93] az idők kezdete előtt az Atyától született az istenség szerint, és az utolsó napokban értünk és a mi üdvösségünkért az Istenszülő Szűz Máriától emberség szerint."

"Egy és ugyanazt az egyszülött Fiú Úr Krisztust kell elismerni két természetben össze nem elegyítve, változhatatlanul, megosztatlanul, szétválaszthatatlanul, soha el nem tüntetve a természetek különbségét az egység miatt, hanem inkább megőrizve mindkét természet sajátosságát, melyek egy személybe és hüposztaszisba kapcsolódnak össze." [94]

468 A Kalkedoni Zsinat után egyesek Krisztus emberi természetét önálló személynek tekintették. Ezekkel szemben az V. egyetemes zsinat 553-ban Konstantinápolyban vallja: "az Ő hüposztaszisza, (vagy 'személye') egy (...), aki a mi Urunk Jézus Krisztus, a Szentháromság egyik személye". [95] Krisztus emberségében tehát mindent isteni személyének kell tulajdonítani mint sajátját, [96] nemcsak a csodákat, hanem a szenvedéseket is, [97] és magát a halált is: valljuk, hogy "a mi Urunk Jézus Krisztus, aki testben megfeszített, valóságos Isten, és a dicsőség Ura, és a Szentháromság egyik személye". [98]

469 Az Egyház tehát vallja, hogy Jézus Krisztus szétválaszthatatlanul valóságos Isten és valóságos ember. Valóban Isten Fia, aki emberré lett, a testvérünk lett, de úgy, hogy Isten és a mi Urunk marad:

"Az maradt, ami volt, s fölvette azt, ami nem volt" -- énekli a római liturgia. [99] Aranyszájú Szent János liturgiája is megvallja és énekli: "Ó, egyszülött Fiú és örök Ige, halhatatlan lévén, méltóztattál a mi üdvösségünkért megtestesülni a Szent Istenanyától és mindig Szűz Máriától, Te, aki változás nélkül emberré lettél és megfeszítettél. Ó, Krisztus Isten, aki halálod által legyőzted a halált, ki Egy vagy a Szentháromságból és dicsőítettél az Atyával és a Szentlélekkel, üdvözíts minket!" [100]

IV. Hogyan ember az Isten Fia?

470 Mivel a megtestesülésben, ebben a titokzatos egyesülésben "az emberi természet fölvetett, de nem semmisített meg", [101] az Egyház századok során jutott el oda, hogy vallja Krisztus emberi lelkének -- értelmi és akarati tevékenységével együtt -- és emberi testének teljes valóságát. Ugyanakkor arra is szüntelenül emlékeztetnie kellett, hogy Krisztus emberi természete Isten Fiának isteni személyéhez tartozik, aki magára vette. Aki az emberi természetben jelen van, és mindaz, amit benne művel, a "Szentháromság egyik személyétől" való.

Isten Fia tehát közli a maga emberségével sajátos, szentháromságos, személyes létmódját. Krisztus tehát lelkében és testében emberi módon fejezi ki a Szentháromság életét. [\[102\]](#)

"Isten Fia (...) emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkodott, emberi akarattal cselekedett, emberi szívvel szeretett. Szűz Máriától születvén valóban egy lett közülünk, a bűnt kivéve mindenben hasonló lett hozzánk." [\[103\]](#)

KRISZTUS EMBERI LELKE ÉS EMBERI MEGISMERÉSE

471 Laodikeai Apollinarisz azt állította, hogy Krisztusban az Ige helyettesítette a lelket vagy a szellemet. E tévedés ellen vallotta az Egyház, hogy az örök Fiú az értelmes, emberi lelket is magára vette. [\[104\]](#)

472 Ez az emberi lélek, amelyet Isten Fia magára vett, valódi emberi megismeréssel rendelkezett. E megismerés mint ilyen önmagában nem lehetett határtalan: térben és időben folyó életének történelmi körülményei között valósult meg. Ezért Isten emberré lett Fia gyarapodhatott "bölcességben, korban és kedvességben" (Lk 2,52), sőt érdeklődni kellett olyan dolgok iránt, melyeket emberi mivoltában tapasztalati úton kellett megtanulnia. [\[105\]](#) Ez megfelelt annak, hogy a "szolgai alakjában" önként kiüresítse önmagát. [\[106\]](#)

473 Ugyanakkor Isten Fiának e valóban emberi megismerése személyének isteni életét fejezte ki. [\[107\]](#) "Isten Fia mindent tudott, mégpedig azáltal, aki azt az embert magára öltötte; nem természete szerint, hanem mert az Igével egyesült, (...) az emberi természet, mert egyesült az Igével, minden isteni dolgot is tudott, mégpedig Fölségének megfelelően." [\[108\]](#) Ez elsősorban arra a bensőséges és közvetlen megismerésre vonatkozik, amellyel Isten emberré lett Fia rendelkezik az Atyáról. [\[109\]](#) A Fiú emberi megismerésében is megmutatta azt az átható isteni megismerést, mellyel az emberek szívének titkos gondolatairól tudott. [\[110\]](#)

474 Krisztus emberi megismerése -- a megtestesült Ige személyében az isteni Bölcsességgel való egysége miatt -- teljesen tudta azokat az örök terveket, amelyeknek kinyilatkoztatására jött. [\[111\]](#) Amiről e tekintetben azt mondja, hogy nem tudja, [\[112\]](#) arról másutt magyarázatul adja, hogy nem kapott rá küldetést, hogy föltárja. [\[113\]](#)